

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT MAGASIN

BJERSGÅRD, KRISTIANSTADS LÄN. — ATELIER BLOMGREN, KLIPPAN.

20:DE ÅRG.

DEN 19 JANUARI 1919

N:o 16

er Flora, Söndu.

J. Guinchard

Stiche: Bengt Skjervegren

Det torde icke kunna bestridas, att den stora allmänheten alltjämnt står mycket främmande för nyttan af statistik och ofta får man höra uttalas förvåning öfver att stora summor årligen öfiras på "denna oändlighet af siffror". Animositeten mot statistik har till och med för blott något fåtal år sedan — ty på senare tiden äro ju dessa förhållanden betydligt ändrade — icke sällan varit till finnandes äfven där man borde ha vetat bättre: hos kommunalförvaltningar och många andra myndigheter. Ett hastigt omslag i detta afseende har som hvar och en vet åstadkommits genom värdsdkriget, under hvilket statistiken, icke minst för vårt land, kommit att spela en så oerhördt stor praktisk roll. Hvart skulle det t. ex. ha burit hän, om vi icke i varuutbytet med de krigförande länderna haft ett tillförlitligt statistiskt materiel att bygga på vid framställandet af våra minimikrafi på tillförsel af lifsmedel? Och huru ofta ha icke vilseledande uppgifter i utländsk press om vår import och export tack vare statistiken kunnat omedelbart rättas. Det har sålunda förunnats statistiken att segla i medvind under dessa år och ingenting tyder på att denna ställning skulle behöfva förloras för framtiden.

Men tiden före kriget var sannerligen icke så gynnsam för dem, som ifrade för att få "statistikens lycka" att lysa med klarare sken och öfver större områden än ditills. En af de personer, hvilka i främsta rummet kämpat för denna sak i vårt land och med obestridlig framgång är direktören för Stockholms stads statistiska kontor fil. d:r *Joseph Guinchard*. Han är född till statistiker, i detta ords bästa bemärkelse, och har under sin mångåriga verksamhet på detta område i hög grad bidragit till att göra statistiken lefvande, aktuell och i vida kretsar populär.

Axel Johan Joseph Guinchard är stockholmsborn, född den 1 juni 1873. Han studerade vid Stockholms högskola 1891—97 och blef fil. d:r i Upsala 1899. Åren 1897—98 studerade han vid universitetet i Würzburg och var amanuens i kemi vid Stockholms högskola 1894—97. Tre år senare anställdes han som amanuens vid Statistiska centralbyrån och hade därmed kommit in på den lefnadsbana, på hvilken han sedermera under snart två decennier hunnit med så mycket.

När Stockholms stadsfullmäktige år 1904 kommit på det klara med att den ytterst oenhetliga och i vissa afseenden bristfälliga statistiken för hufvudstadens kommunalförvaltning kräfde centralisering, hade den unge amanuensen i Statistiska centralbyrån redan fäst så stor uppmärksamhet vid sig, att han fick det krävande uppdraget att organisera det året därpå beslutade "Stockholms stads statistiska kontor", hvars chef han också blef och fortfarande är. Hvad denna institution utträttat under Guinchards ledning kan här endast i all korthet skisseras. Säkert är, att Stockholm på detta område af stadsförvaltningen intar obestridt ledareställning i vårt land. En institution som med arbete på sex olika afdelningar utger ett tjugotal regelbundet återkommande publikationer, de flesta af betydande omfång, och som för sin verksamhet årligen behöfver ett par hundra tusen kronor har onekligen förvärfvat sig en respektingivande ställning. Också är Stockholms statistiska kontor en flitigt anlita upplysningsbyrå för hela stadsförvaltningen, för press och för allmänhet. D:r Guinchard har nämligen förmått att i hög grad aktualisera det genom honom insamlade materialet; skyndsamt verkställda undersökningar i brännande dagsspörsmål komma allt emellanåt till stånd och siffrorna serveras medan de ännu äro färska, apettitliga och till största möjliga praktiska nytta. Särskildt under kristiden ha dessa rationella arbetsmetoder kommit till heders, exempelvis i specialunder-

sökningar om bostadstillgången, om främlingsinvasionen, om dyrtidens inverkan på Stockholms befolkningsrörelse m. m.

Ett arbete af grundläggande betydelse, som icke här får förbigås, är den af Guinchard ledda och af statistiska kontoret utförda lefnadskostnadsundersökningen för vissa inkomstgrupper i Stockholm 1907—08. Icke ens statsverket hade vid denna tidpunkt medhunnit någon dylik utredning och den har därför för senare arbete på området varit af vägledande art, hvarjämte den gång efter annan tagits till utgångspunkt vid bedömande af liknande förhållanden på andra orter i riket. Af Guinchards hand har vidare utgått de små läckert utstyrda kommunala minnesböcker, hvilka på tyska och franska utgifvits för att såsom gifva från staden föräras notabla utländska gäster vid kongresser och liknande besök i Stockholm. De ha uppenbarligen varit af stor betydelse för spridande af kännedom om Sveriges hufvudstad i utlandet. Enastående i sitt slag åtminstone i vårt land är vidare Stockholms kommunalkalender, hvilken nu under d:r Guinchards utgifvareskap räknar tolf årgångar. Med den enorma omfattning och — tyvärr! — splittering som hufvudstadens kommunalförvaltning numera företer har "kommunalbibeln", som den betecknande kallats, blifvit den alltmer oundgängliga vägvisaren icke blott för kommunalmannen och stadens tjänstemän, utan äfven för press och allmänhet. Genom en koncentrerad historik för hvarje organisationsområde har man i själva verket i kommunalkalendern fått en god historik och öfversikt öfver stadens förvaltning från äldsta tider till våra dagar. Att detta arbete fått en så alltigenom praktisk, klar och gedigen utformning är till största delen Guinchards förtjänst ty äfven om hufvuddelen af den löpande arbetsbördan gifvetvis legat på andra händer, är det dock ledarens förmåga man spårar i arbetsresultatet i det hela.

Det är emellertid icke blott rent kommunalstatistiska uppgifter d:r Guinchard haft att befatta sig med. Äfven uppdrag af större räckvidd ha gång efter annan lämnats honom. Det mest betydelsefulla och krävande af hans offentliga uppdrag är utan tvifvel hufvudredaktörskapet af det stora nationalverket "Sveriges land och folk". Redan under utgiivandet af första upplagan af detta verk under professor Sundbärgs ledning blef Guinchard medlem af arbetets redaktion under åren 1900—1904 — verkets utgivning började redan 1894 — och när på grund af motioner vid 1910 och 1912 års riksdagar en ny edition blef beslutad, utsåg k. m:t Guinchard till ledare af detta högst betydande arbete. Uppdraget lämnades år 1912, då det närmast gällde att utgifva en tysk upplaga, afsedd att bli färdig till Baltiska utställningen i Malmö 1914. Trots den knappa tiden hann verket också bli färdigt i tid och det befanns då ha vuxit till ungefär det dubbla mot Sandbärgska upplagan, nämligen till två volymer om tillsammans cirka 1,500 sidor. Sedermera utkom den engelska upplagan i juli 1915 till den internationella San Franciskoutställningen, och den svenska lämnade trycket i november 1916.

Af statistiska undersökningar, hvilka i utlandet väckt särskild uppmärksamhet, är att anteckna en grundlig utredning rörande bostadsförhållandena i Stockholm. Detta arbete företogs närmast till följd af en framställning från kommunalmyndigheterna i Paris och mottogs af dessa med stor tacksamhet, liksom det äfven blef af stor nytta för vårt lands kommunalförvaltningar.

På senare tid har d:r Guinchards namn, utanför det rent ämbetsmässiga arbetet, mest varit synligt i samband med åtgärder för förbättrande af medelklassens,

IVAR ADOLF LYTTKENS.

FÖR H. 8 D. AF PROF. EMERITUS FREDR. WULFF.*

Vid Jubelfästens lagerkransning av Jubeldoktorer inom Filosofiska Fakulteten den 28 september 1918, i Lunds Universitets präktiga aula, uppträdde kanslirådet Lyttkens som den mäst obrutne av alla de aktade åldringar som kröntes med halvsekelslagren. Dessa åldringar voro alla — 1868 — promotionskamrater till kånung Oscar II, då härtig av Östergötland och tronföljare. Till det yttre hade Ivar Lyttkens under många år — särskilt vid 25-årsjubileet 1893 — en märkvärdig likhet i anletsdrag med sin kånungslige kamrat.

Över allt där Lyttkens har varit värksam, har han varit den arbetsammaste av alla och i själva verket den mäst anlitate kraften af alla. Så i Norrköping, icke endast i skötsel av stadens folkskolor — de första mönster för alla dylika i vårt land —, utan ock i kommunens angelägenheter och i kyrkorådet; så ock, åter sin förflyttning till ecklesiastikdepartementet, för vårt lands hela folkskoleväsen. Om någonsin, så gäller, om allt hans arbete, Tegnérns genialiska ord: "Årdning är arbetets hävstång; med den lyfter man även de tyngsta bördor. Men oårdningen är som ett ur utan visare: det går och går, och ingen vet ändå vad tiden lider". Hans överårdnade, såväl som hans underårdnade, under hans långa arbetsdag som skolinspektör och byråchef, kunna vittna, och ha alltid villigt vittnat, att Lyttkens just hade allt i gång som ett förstklassigt *urverk*: hela årets otaliga arbetsuppgifter lågo på förhand årdnade, dag för dag.

Särskilt märklig är hans blygsamhet. Var det någon möjlighet att blygsamt hålla sin egen förtjänst och sitt inflytande i skymundan, så blev det så: andra fingo gärna uppbara berömmet. I ett enda fall fick en annan också uppbara *klandret*: det var Fridtjuf Berg, när den *Lyttkenska* rättstavningsreformen, hedervärd i åminnelse för alla tider, genomfördes. Det klandret är väl nu för alltid förstummat: motsträvarna mot den

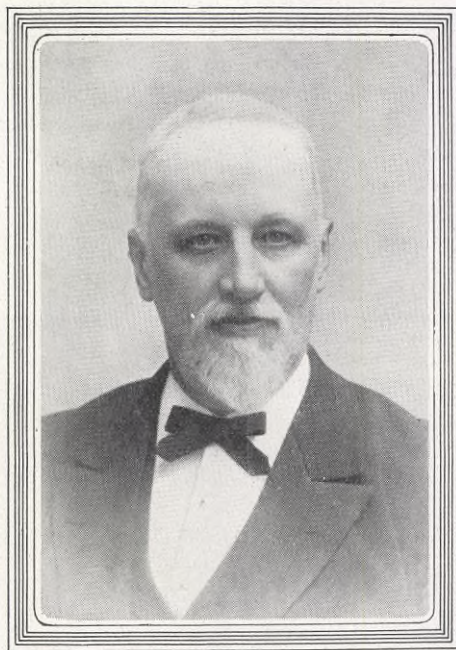

Foto. Beyer, Sles.

Klubb: Bony S. 1919.

SJUTTIOFEM ÅR DEN 19 JANUARI 1919.

ungdomsvänliga förenklingen äro nu så gott som inga...

Lyttkens' varaktiga betydelse hänger dock mera samman med vetenskapen, än med hans ämbetsmannagärning. Icke så mycket på det naturvetenskapliga området — hans mycket låvande soologiska forskning avbröts 1874, då han nedlade sin docentur —, som fastmera på den svenska språkljuds- och ordförrådsforskningens område. I 40 år har den som i dag har glädjen att skriva dessa hyllningsord varit Lyttkens' medarbetare, och är väl alltså vittnesgill. Vår "firma" i och för arbeten på det svenska språkets modärna rannsaking har aldrig tagit sig ferier. Att alla dessa utredningar i fråga om vårt språks ljudlära, uttal, ordförråd, rykt och förbättrade stavning ha kommit till stånd, det är alldeles övervägande Lyttkens' förtjänst. Ingendera av oss kunde väl *ensam* ha ens bjudit *till* att utföra detta oändligt mödosamma — och kostsamma — arbete. Ja, att det över huvud har kom-

mit till stånd, märk väl på bådas *mellanstunder*, vid sidan av bådas olikartade huvudsakliga arbetsfält, — det beror på ett osjälviskt *samarbete*. Men Lyttkens' var för det mästa den arbetande handen, hans var alltid det genala årdnandet. Och icke blott jag, utan *alla* som, t. ex. i kommitteer, ha samarbetat med kanslirådet Lyttkens, äro utan tvivel eniga om att prisa hans klara syn på sakerna, hans oändligt praktiska öga och hand, hans sunda omdöme, hans övermänskliga tålmod, hans arbetsförmåga och hans arbetslust.

Allt jämt är han värksam, allt jämt har han nya uppslag. Mätte det länge förunnas I. A. Lyttkens att arbeta i Fosterlandets tjänst! Mätte han få njuta den "hedrade ro" (enligt J. O. Wallins uttryck) som på romarspråket kallades *Otium cum Dignitate!*

Lund, den 30 December 1918,

Fredrik Wulff.

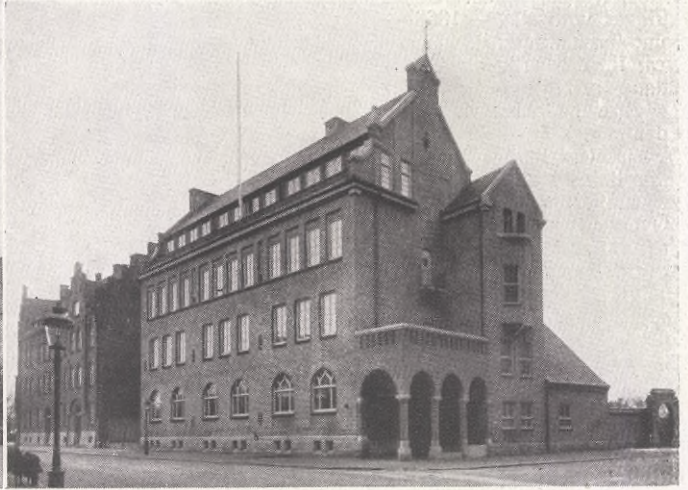
* Förf. stafningssätt på serskild begäran bibehållet, *Red.*

enkannerligen tjänstemannaklassens, ekonomiska ställning under dyrtiden. Särskildt började Guinchard för ett par år sedan — och har därefter oafbrutet fortsatt — en kampanj till förmån för Stockholms stads befattningshafvare, i hvars förening d:r G. i flera år varit ordförande och numera är hedersledamot. Denna kampanj, energiskt förd i press, broschyrer och föredrag, har utan tvivel i främsta rummet bidragit till det goda förhållandet, att hufvudstadens kommunaltjänstemän i närvarande stund kunna anses bäst tillgodosedda ifråga om dyrtidshjälp bland det allmännas befattningshafvare.

Äfven en annan viktig fråga i den allmänna rörelsen för åstadkommande af en förbättrad ekonomisk ställning för tjänstemännen har Guinchard med kraft tagit sig an. Den gäller den s. k. glidande skalan, afseende en automatisk reglering af lön och dyrtidshjälp. D:r G. har därvid kommit till det resultatet att man bör koncentrera sig på metodens tillämpning närmast i fråga om dyrtidshjälp, då de nu-

varande tidernas ytterst labila konjunkturer icke lämpa sig för genomförande af en verklig lönerörelse efter lefnadskostnadsindex. Metoden har emellertid redan blifvit tillämpad bl. a. vid löneaftal mellan Stockholms stad och Kommunalarbetareförbundet och torde komma att föranleda närmare utredningar. Hvad den kan komma att få för ytterligare betydelse i praktiken är gifvetvis ännu för tidigt att säga något om, men utan tvivel är idén värd allt beaktande.

Som man af dessa korta data finner är d:r Guinchard en mångfrestande ande med åtskilliga pilar på sin båge. Läger man till hvad som redan är sagdt, att han är intresserad språkman och som sådan ordförande i Svenska Idoförbundet samt medlem af styrelsen för "Verbund für die Schaffung eines Welt-spracheamtes in Bern", så är det tydligt att hans tid är tämligen upptagen. Af öfriga hedersposter märkas ordförandeskap i Statistiska föreningen, vice ordförandeskap i Tjänstemannasällskapet i Stockholm 1897 — 1912 m. fl.

Vi återgifva bilden af *S:t Petri kyrka i Malmö*, hvars 600-årsjubileum i år kan firas. Kyrkan grundlades nämligen år 1319 af Erik Menved samtidigt med att den redan tidigare anlagda staden, kallad Malmhauge ("Sandhögarne") flyttades från sin ursprungliga plats ett stycke längre österut till den plats där fiskeläget Skvalperup befann sig. *S:t Petri kyrka*, uppförd i ren spetsbågsstil, är näst domkyrkan i Lund det största af södra Sveriges tämpel. Af de samtidigt med kyrkan uppförda byggnaderna finnas ännu två kvar, nämligen Claus Mortensens hus vid Adelgatan och Gaddska huset invid Hotell Kramer.

S.T PETRI KYRKA I MALMÖ — 600 år 1919. MALMÖ HANDELSGYMNASIUM I EGET NYBYGGE. Inviades den 8 jan.

Den för *Malmö Handelsgymnasium* med anslag af stadsfullmäktige uppförda ståtliga nybyggnaden invigdes den 8 jan., hvarefter undervisningen vid läroverket tog sin början den 10 jan.

Den monumentala byggnaden hvilken är uppförd af tegel i fyra våningar har erhållit en synnerligen gedigen och tidsenlig inredning. Ritningarne hafva utförts af arkitektfirman Ewe & Melin.

Foto. Pihl, Hesselholm.

Källa: Bengt Sjöberg.

HESSLEHOLMSGÅRDEN där generalfältmarskalken Ludendorff uppgifves ha vistats under några veckor före och efter jul.

T. v.: GENERALFÄLTMARSKALKEN LUDENDORFF. Text å sid. 252.

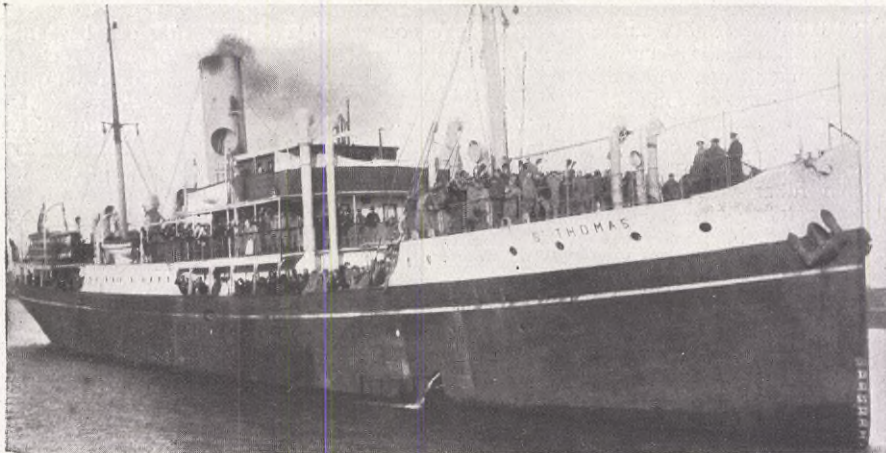
T. h.: LÖJTNANT A. ÅNGMAN initiativtagare till den frivilliga svenska hjälpkåren till Estland.

För att hjälpa den lettiska befolkningen mot de från Ryssland hastigt framträngande bolsjevikiska skarorna, är för närvarande under bildning i Stockholm en hjälpkår i stil med den förutvarande svenska brigaden samt den frikår, som redan sedan rätt länge tillbaka förbereds till estländarnas hjälp i deras lika stora trångmål. En lettisk informationsbyrå har öppnats och till densamma ha inströmmat anmälningar från frivilliga i så stort antal, i medeltal ett hundratal om dagen, att en trupp på 10,000 man med säkerhet skulle kunna organiseras och öfversändas om så visade sig behöfligt. — Den egentliga initiativtagaren till verksamheten samt föreståndare för informationsbyrån är löjtnant *Alfons Ångman*, hvilken under åttaårig vistelse i Ryssland förvärfvat stor och ingående kändedom om förhållandena därstädes.

Efter porträt.

Efter porträt.

FRANSKA KRIGSFÅNGAR TILL REFVINGE.

Öfverst:

ÅNGAREN MED
KRIGSFÅNGARNE AN-
LÄNDER TILL MALMÖ.

Mellerst:

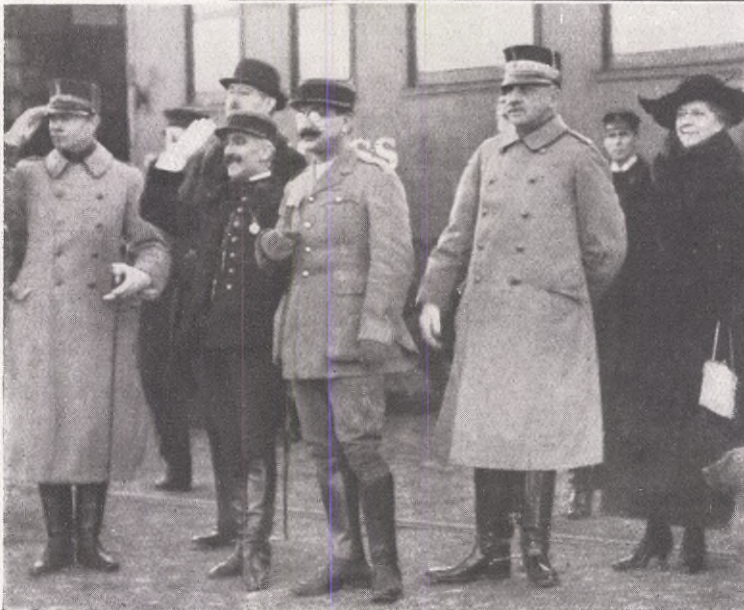
PÅ TÅGET TILL REF-
VINGEHED.

Nederst:

VID LANDSTIG-
NINGEN I MALMÖ.
*Fr. v.: Kaptan Wasell,
messieurs Morand och
Peyron från legatio-
nerna i Stockholm och
Köpenhamn, öfverste
Nystedt och fru Alm-
ström.*

Fotos Ohm, Malmö.

Sedan någon tid tillbaka pågår en liflig och omfattande transport af krigsfångar från Tyskland till de olika ententeländerna, hvarvid betydande kontingenter dirigeras öfver Sverige. Vistelsen i vårt land afser att åt främlingarne bereda några dagars hvila och rekreation i väntan på transportlägenhet till hemlandet och är sålunda för de olika grupperna endast af kort varak-

tighet. I våra interneringsläger hafva nu de engelska krigsfångkontingenterna, från hvilkas ankomst till och vistelse i vårt land vi tidigare återgifvit en del bilder, efterträds af franska och italienska truppsändningar hvilka, liksom fallet var med de engelska, från våra myndigheters och från allmänhetens sida erhållit ett det hjärtligaste mottagande, hvarl ingått vidtomfattande åtgärder för deras trenad och välbefinnande under vistelsen på svensk jord. Vi lämna här några bilder från den första franska krigsfångetransportens ankomst till Malmö den 6 jan. Från Malmö fortsatte den 714 man starka kontingenten med tåg till Refvingehed, där den förlades.

HVITA VÄGGAR.

FÖR HVAR 8 DAG AF **ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.**

ALLTING ÄR LJUST, nästan bländande för den, och mest lefvat i gammaldags låga och skumma rum, väl fyllda af ålderdomliga skrymmande möbler. Härinne lyfter sig taket mjölkhvitt från den smala, blågrå listen och väggarna skimra som den hvita duk, hvarpå filmen rullar fram sina scenerier.

Hvita äro de sparsamma trämöblerna, endast schäslongen och den breedsitsiga länstolen ha en diskret resedaton. Sängens kuddar, lakan, filter likna en plastiskt formad snödrifva. Kuporna öfver de elektriska lamporna äro af ofärgad fluss. Komma sköterskorna in, lysa de som blåelse och krita från hufvud till fot, och läkarna ha alltid trädt den långa hvita rocken på sig innan de gå ronden. Men hon, som ligger i sängen, och undrar om lifvet eller döden skall råda denna gången är grå. Det själflockiga, kortklippta håret, som reser sig från en hög och bred panna är järngrått. Huden, hvilken stramar öfver de smala kinderna och den fint formade näsan har en gulgrå skiftning och kring den vackra munnen med de väl bibehållna, starka tänderna stryker ett grått fjun, för otydligt att kallas mustacher.

Ögonen ha möjligen varit mörkblå, men färgen har blekts bort och de ha ljusnat och afstrålats, så att de nu endast blicka töcknigt trötta ut mot den främmande omgifningen. Visserligen är Hedda Bille född här i staden, just på den tomt, där det förnämsta bankpalatset sedan rests, men sjukhuset har hon under sin långa lefnad endast haft beröring med en gång förut. Då hade det också gällt lif eller död, ty hjärtat krånglade betänkligt, men detta var värre. Hon låg nu på kirurgiska afdelningen för operation af ett svårt inre lidande, hvilket härjade allt våldsammare och störde blodets funktioner.

Strängt taget var Hedda färdig med lifvet. Det hade hon åtminstone tyckt, när hon flyttades hit. Det passade icke henne att bli gammal och orkeslös. Hon afskydde stillasittande och sysslolshet. Ålderdomens frid förstod hon sig icke på, den var för tam och trög för henne. Slitna kläder bar hon gärna, triftes bäst i gamla paltor, men däremot kunde hon bli utom sig, när någon slet på dagens timmar som på utnyttjade plagg, för hvilka man intet ansvar hade.

Heddans gamla vänner och bekanta kommo dagligen till henne. Släktingar hade hon inga i närheten. Af sju syskon, hvilka lefnadsglada tumlat om på den stora gårdsplanen eller i den lummiga trädgården, var hon den enda, som stannat i staden, också sedan fädernehemmet jämnats med jorden. Hennes själ hade flackat omkring med orolig vildfågelsflykt, men fötterna traskade trofast på de gator, där hon sprungit som en lat och försumlig, ofta agad skoltös, och där hon slösat bort sin ungdom utan en enda reflektion öfver dess betydelse. Icke så, att hon slagit dank och koketerat, det låg inte för henne, men hon hade liksom hållit ungdomsåren i sina smala, energiska händer och brutit sönder det dyrbara smycket i små, värdelösa bitar.

En dag sysslade hon med ett, en annan dag med ett annat. Allt skulle prövas, men det mesta förkastades af rastlösheten inom henne.

Bakom henne låg tillvaron som en ensam slagg-hög, hvilken hon själf skyfflat samman. Och när hon nu talade med desamma människor, hvilka hon i årtal betraktat som förtroliga vänner, märkte hon, att också i det förhållandet uppstått kallbrand. Det var något dött, något afskuret och förintadt, en isande, oförstående köld, trots vänliga ord och jämkande strykningar öfver kuddarna, billiga blommor och än billigare nyhetsplock ur dagskrönikan.

Så länge hon gått ibland dem, ifrig och beskäftig, alltid angelägen att sätta punkten öfver i-t, och att skaka af håglösheten hos nästan, hade hon makt öfver dem. De kunde inte undvara henne — i alla händelser trodde hon det — men nu var allting förändradt. När de som svarta silhouetter skuggade den hvita dörren ut till korridoren och sedan gledo in i rummet, sotiga mot allt det hvita, kunde hon stirra på dem i tung likgiltighet och strax förnimma kylan af deras närvaro.

De hade aldrig sett in i henne — det hade hon icke heller själf gjort. Så länge hon var frisk, gaf hon sig icke tid. De kunde genomgå gemensamma hägkomster och bli lifliga, men utan värme. Som en allé af torra, knakande träd betraktade hon alla dessa små gummor, änkefruar och gamla llickor, hvilka i tur och ordning vajade kontemplativt i länstolen eller radade upp sig på schäslongen, stillsamt bidande den dag då de ej skulle behöfva möda sina ben uppför trappor.

Sörja henne? Nej, det skulle de icke. Endast ofira en näsduk i anständighetens namn på begrafningen och vid kaffet i sterbhuset säga ett par goda ord om henne. Kom hon sig, skulle de titta in till henne som vanligt och undra på, att hon "orkade hålla på med allt möjligt", och hon skulle gå till dem, draga upp deras klockor — om hon förmådde krångla sig upp på en stol mera —, hjälpa dem till rätta med aktiejobb och kapitalplacering, ympa deras krukväxter och hartsa deras saftflaskor, om ingen annan kommit före och ordnat alltihop.

— Goddag kära Hedda, hur står det till? Så började de sin sjukrumsvisit, och slutade den med: — Adjö kära Hedda, krya nu på dig.

Första dagarna hade hon icke fäst sig vid tonfallet. Det var väl, som det skulle, men allt som ensamheten och oversamheten skilde henne från människornas tuppfjät, greps hon af ångest inför tomheten bakom orden. Hon forskade efter om icke en af de många hade tårar i rösten, en öm och vek skällning, som bredde sig öfver hvardagstomheten, men både yngre och äldre voro med tankarna på afstånd. De hade icke funnit fram till den afväg, där hon var. Ingen kallade henne en kär anförvandt, ingen behöfde henne för sin lycka, sin dagliga trefnad.

Hvarför? Öfver detta grubblade Hedda de stunder, då plågorna släppte henne. Hon kunde ligga och stirra på den hvita väggen midt för sängen och rulla upp sitt lif i brokiga bilder på den plana ytan.

Skuggspelets skiftande scener lämnade henne besynnerligt oberörd. Och ensamhetskänslan borrar sig allt djupare och mera frätande in i henne. Hon blef så trött, så till döden matt af att se sitt lif i all dess nakenhet glida förbi på den hvita väggen. Hade det aldrig haft någon mening? Som långt, långt bortifrån hämtar hon slutligen en hägkomst, hvilken skiljer sig från de andra. Den har fått falla i dvala inom henne, därför att hon en gång icke stod ut med att ha den lefvande. Dess heta andedräkt hade bränt henne. Nu reste den sig stilla och sällade sig till skuggorna på väggen.

Där står hon själf, ung, käck, full af trots och öfvermod. Det är vid en station med många resande. Hon hoppar upp på kupéns plattform och ropar ned till en man med mörka, begärande ögon: — Kommer jag i kväll, är det ett tecken....

I detsamma sätter tåget sig i rörelse, men hon hinner se, att hans bruna, skarpa ansikte blir mildt af lycka. Hon är den enda i världen för honom. Han har tålt, att hon lekt med hans kärlek som med en vacker och lustig leksak. Men i morgon reser han till ett främmande land, en annan världsdel och vill ha ett allvarligt svar.

Hon vet, att han betyder mera för henne än flocken, och ändå vet hon inte, om hon vill gå vägen med honom.

Skumt och otydligt skönjer hon mot sjukrummets vägg en gård på landet, där hon tumlade om en dag, ystrare än någonsin. Så kommer kvällen med snöglöpp och storm.

Men hon vill resa. Hon *vill* resa. Det står icke till att få skjuts, säger hennes värdfolk, då vill hon än hellre. Hon måste. Väglaget är omöjligt, menar man. Heddas ifver växer till feber. Hon skall resa.

Ett sådant eländigt fordon. Häst och skjutskarl tröttkörda för år sedan.

Men hon sätter sig upp. Han skall inte vänta för-gäfvos. Hela dagen har hon längtat efter att få säga honom det. Längtat. Och det har varit en ljullig lust att längta. Men hon låtsar icke om sin otålighet för skjutskarlen, tvärtom säger hon om hästen:

— Stackars kråk; han tycks inte ha många krafter i behåll.

— Nej, svarar karlen och höjer piskan utan att slå, medan hans hufvud dinglar tröstlöst ned i pälskragen.

Hästen hasar sig fram steg för steg. Spänningen fångar henne som en ond makt. Hon ser inte på sitt ur. Hon frågar inte efter vägens längd. Tankar, de sällsammaste hon erfarit, spränga i bröstet med ett värflödes vildhet, och hon drömmer långt in i framtiden.

Hon skall lämna fosterlandet; det är ett offer. På sitt sätt är hon fäst vid den gamla staden, som likt en stark ringmur gärdat om hennes barndomslekar, men en dag kommer hon väl tillbaka dit, och då har hon någon att leda rundt på barndomsminnenas tömt.

Nej men. — Stannar hästen? Hon hör det mödosamma flåsandet och pustandet. Känner ryckningen, när djuret stönande tar sats och lunkar på, sniglar med tungt lyfta hofvar i smutsen och snön.

Skjutskarlen hostar bröstsjukt och armen med tömarna faller slappt ned.

— Hinner vi fram i tid, spörjer hon.

— En vet aldrig, svarar han hopplöst.

Då sliter det i henne som om tusen trådar rycktes af.

— Vi måste, utbrister hon högt.

— Jaså, kommer det doft.

Det är månken nu. Månen arbetar sig som en himmelsk dragare fram genom molnen och försöker hålla jämna steg med sin lunkande kollega nere på jorden.

Som trölbunden lyssnar hon till det sörplande ljudet af hästhoftvarne genom snösörjan. Och skjutskarlens hest pipande röst bryter tystnaden alltmåra sällan. Han somnar, tänker hon.

Dagen svinner alldeles hän, då börjar hjärtat hamra. Det går galet det här. Hon hinner inte fram. Hans tåg går, och hon får icke det sagdt, som skall ge henne färdeled. I morgon är han på väg till England och sedan — sedan...

Hedda stönade och kastade ångestfullt det grånade hufvudet af och an mot kuddarne. Med famlande hand släckte hon ljuset. Hon ville ha mörkt, slippa se den hvita väggen. Men strax därpå hade hon tändt igen. Mörkret lade sig som en tyngd öfver hennes bröst.

— Å Herre du gode Gud, om någon komme in och sade henne ett riktigt vänligt ord, tog henne bort från den förfärliga ensamheten, strök henne öfver håret och hviskade; — Stackars dig.

Hon ringde. Och plikttroget stod sköterskan som personifikationen af bläelse och stärkelse innanför dörren. Hennes ungflicksansikte var sömnigt men ansvarssträft.

— Önskade fröken något?

— Kuddarna ramlar visst ner.

Systemen gick fram till sängen rak och värdig. Vant ordnade hon hufvudgården, medan hon höll läpparne slutna och blicken stelt frånvarande.

Så var hon ånyo borta vid dörren, lade raskt handen på. — Tror syster, att man har ödet i sin egen hand?

Syster släppte icke låset. Hon svarade hårdt och klart:

— Nej, det ligger i Guds hand.

Så gick hon.

Men den sjuka snyftade hjälplöst. Jag kom för sent den gången, tio minuter för sent. Bara tio minuter, och det blef ett helt lif.

Ånyo föll nattljusets svaga sken öfver de bländande väggarne, men nu voro de tomma. Det hade dragit förbi, som aldrig skulle återkomma; det enda liis-ögonblicket, som utplånat årens långa söcken.

Hedda hade Hedda gått och gömt på en stor och vacker kärlek. Nej, visst icke. Grämseln hade varit störst. Hon visste ju så litet om sitt hjärta, och hon behöfde det icke bland sina bekanta. De voro icke så ensamma som hon.

Men nu skulle hon velat gråta ut sina irrande, huddlöst ömmande tankar hos någon. Allt annat i lifvet var hon färdig med utom den enda glimten af lycka, som skulle lyst henne in i det stora mörkret.

I den lilla lägenhet hon förut bebott, hade hon hört rättorna knapra om nätterna och legat vaken i spänd förväntan på den stund, då de skulle ätit sig igenom tapeten och tassa öfver golvet.

Icke var hon rädd för de små krypen. Men här kunde hon bli stel af skrämselför allt det döda, hvita, hvilket omslöt henne som en flusskupa.

Blef det då aldrig morgon?

Blef det aldrig slut på denna väntan på — ingenting? I morgon komma de åter, de svarta skuggorna från den lilla stad hon tillhört. Men hon fick mindre och mindre att säga dem. Hennes hand låg så matt och tunn i deras. Hon kunde se, att de voro smått nyfikna på den gamla väninnan, hvilken skulle resa så långt. Var hon beredd?

Nej, nej, hon ville först ha någon att skiljas ifrån med vemod, med reflexen af den ångest hon erfarit, när hon den där kvällen för år sedan stått på den tomma stationen och i sölet af många människofötter anat sig till spåren af hans.

Det bittraste, det ljufvaste och sedan dö.

Doktorerna sågo allt betänksammare ut. De hade väntat ett snabbare sjukdomsförlopp, då operationen visat negativt resultat men det tycktes vara något, som på ett oförklarligt sätt höll fröken Bille kvar i lifvet. Det ena dygnet följde på det andra, och alltjämt stirrade de underliga, blekta ögonen sökande ut i rummet.

Så en dag sade Malin Ström, den lilla majorskan, hvilken såg ut som en kaffepumpa, till Hedda:

— Minns du Johan Süders, ingenjören?

Det var han, som rest bort med Hedda Billes lif, och hon svarade ett torrt:

— Ja bevars, men hennes händer och läppar darrade.

— Han stod död i bladet i dag. Tänk, han gifte sig aldrig.

Hedda låg tyst, men det vissna ansiktet lyste. Det var en hälsning hon fått från en lika ensam som hon själi.

Den natten lät hon ljuset brinna, och hågkomster-nas skuggspel gled fram på väggen. Där är stationen. Där brusar tåget fram i mörkret; det ljuder allt aflägsnare. Hon står kvar, och känner svedan af saknaden som ett elakartadt sår. Men snart gör det inte ondt längre. Hon får somna ifrån det, somna så godt och tänka, tro att det är efter år gått en i världen, ensam som hon, men som i dödsstunden hittat fram till henne.

Så tryggt det kändes, att väntans tid var förbi, att allt det hvita skulle fördunklas, bli skymning, stilla, fredlig mörk natt.

Sköterskan kom oombedd in.

— Är fröken sämre?

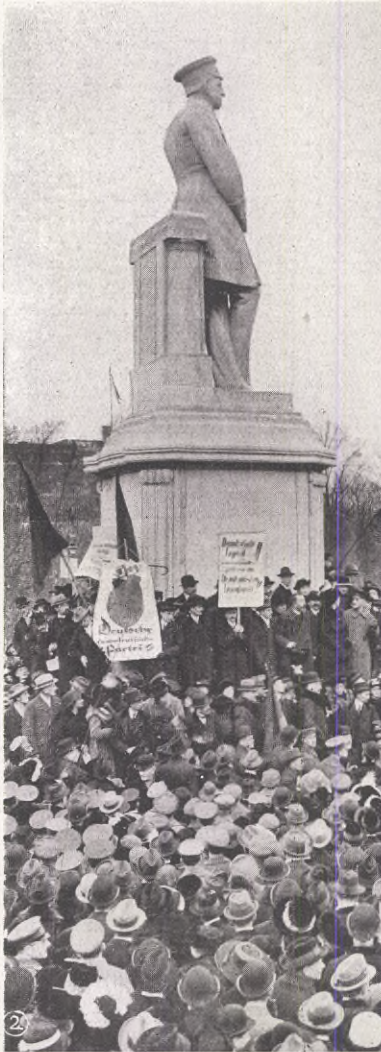
PRESIDENT WILSON I ENGLAND.

T. v.: PRESIDENT WILSON LANDSTIGER I DOVER, MOTTAGEN AF HERTIGEN AF CONNAUGHT. Hederskompaniet matroser inspekteras. — T. h.: PRESIDENT WILSON OCH KONUNG GEORG, ett världshistoriskt möte.

Fr. v.: MRS WILSON, DROTTNING MARY, PRESIDENT WILSON, KONUNG GEORG OCH PRINSESSAN MARY.
Efter senaste originalfotografier.

4. SPARTACUS-MÄN bränna framför Riksdagshuset flygskrifter från Riksstyrelsen hvilka de med våld tillägnat sig.

1. LEDEBOUR HÅLLER MINNESTAL öfver de vid striderna på julafton fallna när begravningsståget passerar Slottet.

2. DET NYA DEMOKRATISKA PARTIET DEMONSTRERAR MOT YTTERLIGHETSMÄNNEN vid Moltkemonumentet på Königsplatz.

3. MAJORITETSSOCIALISTERNAS JÄTTEDEMONSTRATION mot ytterlighetsmännen framför Riksdagshuset.

POLACKERNAS VÅLDSREGEMENTE I POSEN.

1. POLSKT MASKINGEVÅR på balkongen till ett privathus i Posen.
2. GATULIF PÅ RÅDHUSPLATSEN.
3. OFFER FRÅN OROLIGHETERNA föras i procession förbi residenslottet. Främst polskt borgargarde.

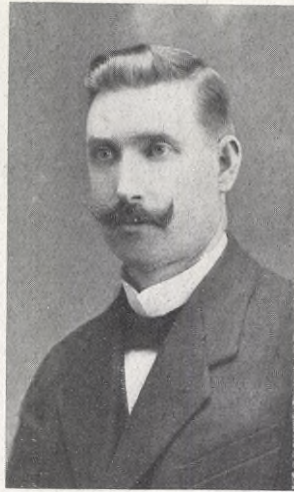

MOT FREDEN.

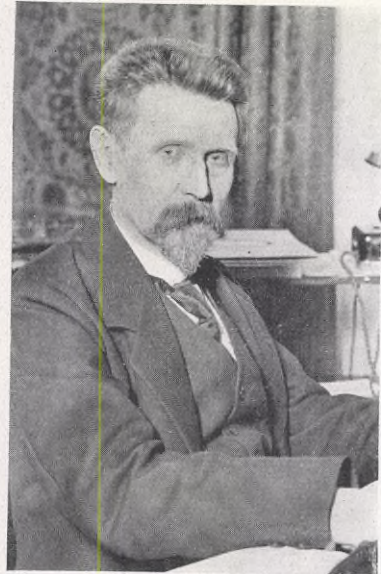
Inom alla folk ger sig tillkänna en växande fredslängtan, i hvilken som ett anmärkningsvärdt inslag framträder ett allt starkare betonadt missnöje öfver den långsamhet som präglar förberedelserna till den fredskonferens, hvilken åt den uttröttade mänskligheten skall återskänka ordnade samhällsförhållanden. För att dämpa det stigande missnöjet betyga de olika ländernas ledande statsmän åter och åter sin fredsvilja och göra bindande utfästelser om fredsverkets snabba genomförande, men samtidigt härmed medför hvarje dag nya komplikationer, hvilka synas ägnade att ytterligare försvåra och undanskjuta fredsslutet.

Till grund för den af Wilson föreslagna rättsfreden, till hvilken folken

STATSRÅDET H. PÖHL, svensk representant i estniska regeringen. — Efter portr.

Efter porträtt. WISSEL, nyvald tysk folkombudsman.

NOSKE, nyvald folkombudsman och öfverbefälhavare öfver regeringstrupperna samt guvernör i Berlin.

ÖFVERSTE REINHARDT. Tysklands nye krigsminister. Förut chef för demobiliseringsdepartementet. — Efter porträtt.

det den 7 jan. anträdde hemfärden till Revel.

Enligt från Berlin ingånget meddelande har *förre tyske rikskansleren greve Georg von Hertling* efter en kort tids sjukdom aflidit i Rupolding i öfre Bayern den 4 jan. i en ålder af 75 år.

Den bortgångne, år 1912 utnämnd till ministerpresident i Bayern, hvars riksråd han därjämte tillhörde, kom att spela en framträdande roll i Tysklands politiska lif såsom ledare för det starka tyska centrumpartiet. Hösten 1917 kallades han att bekläda rikskanslersposten, hvilken han innehade till påföljande höst.

De förhoppningar man knutit till hans öfvertagande af rikskanslersämbetet, och hvilka man grundade på hans tidigare ådagalagda taktiska skicklighet som partiledare och diplomat, infriades icke. Det värf som anförtröts honom, att tillförsäkra Tyskland en ärofull fred och att inåt trygga en lugn utveckling, blef icke utördt. Hertlings rikskanslärstid innesluter i själfva verket Tysklands högsta maktutveckling utåt men också denna matts fullständiga sammanstörtande liksom äfven inledningen till rikets nu pågående inre sönderfallande.

provinzen *Posen*, där polackerna gått till anfall mot tyskarne och steg för steg drivit deras trupper tillbaka. Landets eröfring torde som ett fullbordadt faktum komma att framläggas inför fredskonferensen. Skulden för den svåra förlust det tyska riket härmed lider drabbar ytterst riksregeringen, hvilken, medan ett effektivt motstånd ännu var möjligt, försummade att sända truppförstärkningar till den hotade provinsen.

Tysklands inre förhållanden, hvilka efter de blodiga juldagarne föredde en ljusning, i det att riksregeringen syntes beredd att med kraft och beslutsamhet ingripa mot ytterlighetspartierna och genomdriva nationalförsamlingens inkallande, te sig nu åter

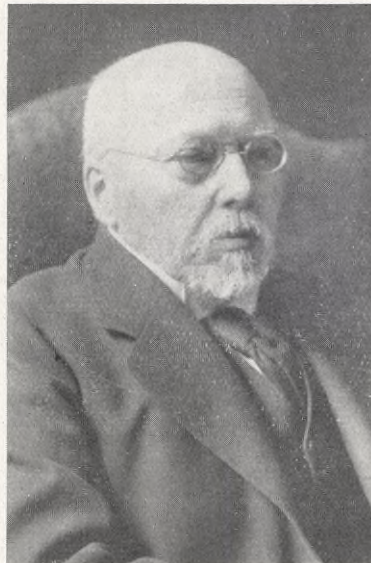
Forts. å sid. 255.

På genomresa i Stockholm har några dagar vistats en estnisk delegation, bland hvilka deltagare också var svenskarnas representant i estniska regeringen och landtdagen, *statsrådet Hans Pöhl*. Delegationens mål var ursprungligen Köpenhamn i och för underhandlingar med Estlands därvarande minister men som denne redan torde ha afrest till fredskonferensen måste Köpenhamnsresan tills vidare åtminstone uppskjutas. I Stockholm sökte delegationen först och främst komma i förbindelse med sådana myndigheter, som kunna öfva inflytande då det gäller att hjälpa estlänarna mot den hotade bolschevismen. En svensk frivillig hjälpkår för detta än damål är också redan under bildning i Stockholm och till deltagande i densamma ha bland andra en mängd brigadister anmält sig.

Statsrådet Pöhl besökte den 5 jan. Göteborg för att med sekreteraren i Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet professor V. Lundström rådgöra om ev. åtgärder för att vidmakthålla svenskheten hos den svenska folkgruppen på Estland. Återresan till Stockholm ägde rum samma dag hvarefter statsrå-

gifvit sin anslutning, ligger nationalitetsprincipen, de olika folkens rätt till oberoende och utveckling. Med stöd af denna princip framställas nu — från mängden af nybildade, inbördes kifvande större och mindre stater en mångfald mot hvarandra stridande kraf på strategiskt förmånliga gränser, vidgade landområden, tillgång till för handel och samfärdsel viktiga järnvägar och hamnar o. s. v. I de s. k. randstaterna med blandad befolkning har det flerstades kommit till blodiga strider, när, i aivaktan på fredskonferensens domslut, boplatsen skolat utskiftas mellan de rivaliserande folkslagen.

Så är förhållandet i den tyska

FÖRUTVARANDE RIKSKANSLEREN GREFVE HERTLING DÖD. — Efter porträtt.

Efter fotografier,

konst. ritad af Sjöberg.

TVÅ KARAKTÄRISTISKA PORTRÄTT AF DEN I DAGARNE BORTGÅNGNE AMERIKANSKE STATSMANNEN.

Text å sid. 255

Förre presidenten i Förenta Staterna Theodore Roosevelt afled den 6 jan. i sitt hem i Oysterbay efter någon tids sjukdom.

Theodore Roosevelt var född 1858 i Newyork och tillhörde en framstående köpmansläkt, på 1600-talet öfverflyttad från Holland till Amerika. Efter att under en kortare tid hafva studerat juridik vid Harvarduniversitetet öfvergaf han 1881 studierna och inträdde i det politiska lifvet som medlem af staten Newyorks folkrepresentation, där han tillhörde det republikanska partiet och fäste uppmärksamheten vid sig genom en inledd kraftig aktion mot den rådande förvaltningskorruptionen. Detta reformarbete fullföljde han sedan med oböjlig energi, dels som medlem af Förenta staternas "civil service commission" åren 1889—95, dels som staden Newyorks polischef åren 1895—97. Sistnämnda år utsågs Roosevelt af president Mac Kinley till expeditionsschef i marinministeriet och inlade i denna sin egenskap betydande förtjänster om den amerikanska stridsmaktens stärkande, en angelägenhet af utomordentlig vikt med hänsyn till de med anledning af Cubafrågan befarade krigiska förvecklingarne med Spanien. När kriget år 1898 utbröt, deltog han däri i spetsen för ett af honom uppställt frivilligt regemente, "Rough-Riders". Hans därunder visade lysande mod och utförda äfventyrliga bragder förvärfvade åt honom en utomordentlig popularitet inom hela riket och särskildt inom hemstaten, Newyork, hvilken år 1898 med stor majoritet valde honom till sin guvernör. I denna sin egenskap fortsatte Roosevelt outtröttligt och med obestridlig framgång sitt mot korruptionen inriktade reformarbete på förvaltningens område. Det har antydts, helt visst icke utan skäl, att Roosevelt därunder trädde mäktiga intressen för nära och råkade i ett spändt förhållande till de republikanska particheferna, hvilka i hopp att därmed tvinga honom till framtida politisk översksamhet år 1900 genomdrefvo hans val till vice president — i Förenta staterna har nämligen utbildad sig en tradition att ej som presidentkandidat uppställa en f. d. vice president. Beräkningen korsades dock fullständigt — den 14 sept. 1901 föll president Mac Kinley för mordarehand och Roosevelt öfvertog efter honom presidentvärdigheten och den därtill hörande starka makställningen. Under presidentkapstiden, hvilken sträckte sig öfver två perioder, åren 1901—1909 var Roosevelt outtröttligt verksam för Förenta staternas utveckling politiskt och ekonomiskt. Utåt häfdade han med beslutsamhet och kraft landets ställning som den ledande makten på västra halvklotet, därvid stödjande sig på en af honom skapad stark militärmakt. Ifråga om den inre politiken togs hans kraft förnämligast i anspråk för den af honom med öfverfärdt mod och seg uthållighet förda kampen mot trusterna i hvad som rörde deras samhällsskadliga affärsmetoder, hvilka han genom en vidtgående sträng lagstiftning kraf-

tigt städfade. Han motarbetade därjämte framgångsrikt korruptionen inom förvaltningsväsendet och kunde räkna sig till förtjänst en allmän höjning af den moraliska nivån hos de amerikanska ämbets- och tjänstemannakårerna.

År 1905 uppträdde Roosevelt som medlare mellan Ryssland och Japan och tillerkändes för sin andel i den mellan dessa länder slutna freden Nobelska fredspriset år 1906.

Efter att på våren 1909 hafva frånträdit presidentbefattningen och därvid hafva efterträdts af krigsministern W. H. Taft anträdde Roosevelt en långvarig utomlandsfärd, men kastade sig vid hemkomsten åter med liffullt intresse in i de politiska striderna och framlade därvid ett synnerligen radikalt reformprogram. Vid presidentvalet år 1912 delade det republikanska partiet sina röster mellan Roosevelt och Taft med påföljd att det svagare demokratiska partiet och dess kandidat Woodrow Wilson hemförde segern. Äfven efter denna motgång kvarstod Roosevelt som en af förgrundsfigurerna i Amerikas politiska lif där han förde en oförsonlig kamp mot Wilson och dennes "svaga" utrikespolitik.

Som statsman har Roosevelt blifvit mycket olika bedömd. Utan större begåfning och djupare kunskaper vann han dock genom sitt af personlig öfvertygelse burna reformint, sin eruptiva kraft och sitt oförfäradt mod i rikaste mått folkets tillgifvenhet och förtroende liksom äfven dess kraftiga stöd i arbetet för den af honom genomförda konsolideringen af Förenta staternas stormaktsställning inåt och utåt.

Text till bilder å sid. 244.

Allt sedan general Ludendorff, som med Hindenburg delade äran af de tyska härarnes fyra år långa lysande segertåg, vid den tyska krigsmaktens plötsliga sammanbrott utträdde ur aktiv tjänst och samtidigt därmed försvann ur sikte, har ryktet sysslat med hans person och hafva gissningarna om hans vistelseort korsat hvarandra. Det dunkel som omgäfvit hans öde har nu plötsligt om än endast för ett kort ögonblick skingrats. Af allt att döma är det nämligen ingen annan än den berömda tyske häröfveraren, som under antaget namn, finska legationsrådet Erik Lindström, i en månads tid tillsammans med sin maka gästade direktör Ragnar Olsson å dennes gods Hesselholmgården i närheten af Hesselholm. Redan förut har rykte, vetat berättat, att Ludendorff skulle sökt en tillflykt i Sverige där han äger släktingar och vänner, men fast grund för dessa förmodanden erhöles först för några dagar sedan, då en person under en promenad mötte "legationsrådet Lindström" och i honom till sin öfverraskning igenkände Ludendorff. Inför den uppmärksamhet saken väckt har främlingsparet nu lämnat Hesselholmgården och sökt sig en ny hittills icke känd tillflyktsort.

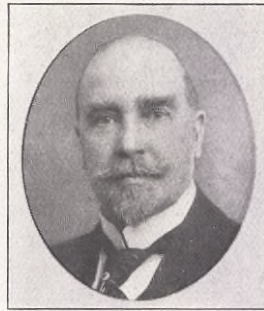
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

F. H. SCHLYTERN.
F. d. Byråchef. — Stockholm.
75 år 29 dec.*

C. A. KOËRSNER.
Professor.
Nyttnämnd till Justitieråd.*

I. E. O. TENGSTRAND.
Försäkringsråd. — Stockholm.
55 år 12 jan.*

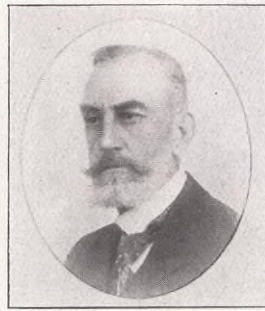
S. O. LAGERBERG.
Borgmästare. — Nora.
55 år 18 jan.*

E. T. LILJENCRAINTZ.
Friherre, Öfverste. — Sthlm.
70 år 14 jan.*

C. J. G. FRIES.
Öfverste. — Stockholm.
70 år 15 jan.*

J. V. LANNERSTIERNA.
Kommendörkapten. — Sthlm.
60 år 30 dec.*

G. T. LYSANDER.
Sjökaptän. — Trelleborg.
50 år 31 dec.*

V. E. BRUSEWITZ.
F. d. Direktör. — Göteborg.
70 år 13 jan.*

J. G. A. CRAFOORD.
Bankdirektör, Kapten. — Lund.
60 år 28 dec.*

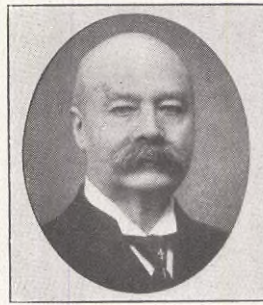
C. A. V. HAMNQVIST.
Grosshandlande. — Sthlm.
60 år 31 dec.*

C. NISSER.
Godsegare. — Broby säteri.
40 år 12 jan.*

I. E. D. v. SCHULZENHEIM.
Fröken, Djurmålarinna.
Gefle. — 60 år 8 jan.*

C. A. ÖSTERMAN.
Arkitekt. — Stockholm.
60 år 11 jan.*

A. M. BERGSTRÖM.
Professor. — Stockholm.
50 år 15 jan.*

A. V. FAGERSTRÖM.
Arkitekt. — Stockholm.
50 år 1 jan.*

* Data å sid. 255.

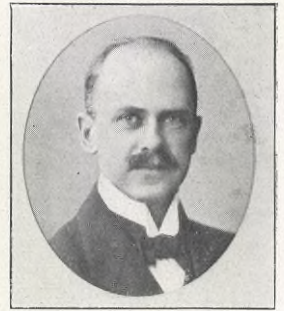
E. JOHANSSON.
Disponent Komm.-man.
Arvika. 60 år 15 jan.

J. P. R. LAGERGRÉN.
Kamrer. — Göteborg.
50 år 11 jan.*

P. G. ARELL.
Bankkamrer. — Hudiksvall.
50 år 11 dec.*

B. N. L:SON ORTON.
Bergsingenör. — Stockholm.
40 år 7 jan.*

P. A. H. STJERNSPETZ †.
F. d. Major. — Stockholm
F. 34. † 22 dec.*

S. NILSSON †.
F. d. Öfverlärare. — Sthlm.
F. 44. † 30 dec.*

A. K. T. FALK †.
Rektor. — Södertelje.
F. 54. † 6 jan.*

J. INGVARSON †.
Redaktör. — Sundsvall.
F. 77. † 27 dec.*

C. E. L. BOHNSTEDT †.
Förste hofjägästare.
Stockholm F. 40. † 6 jan.*

T. T. WULFF †.
F. d. Köpman. — Göteborg.
F. 46. † 8 jan.*

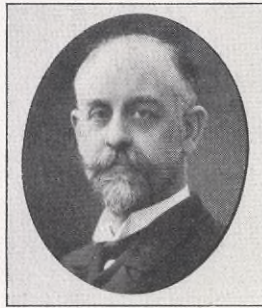
S. ZETTERVALL †.
Civilingeniör. — Djursholm.
F. 64. † 26 dec.*

H. A. M. WAHLSTRÖM †.
Civilingeniör. — Fliseryd.
F. 80. † 29 dec.*

E. EK †.
Ingeniör. — Stockholm.
F. 53. † 28 dec.*

A. T. WIDELL †.
Öfveringeniör. — Stockholm.
F. 64. † 29 dec.*

L. NETZEL †.
Fröken. — Stockholm.
F. 76. † 28 dec.*

K. H. WESTERSTRÖM †.
Skr. i Riksförsäkringsanst.
Sthlm. — F. 85. † 25 dec.

* Data å nästa sida.

HERMAN SCHLYTERN. Stud. 61, jur. kand. 69, v. hfd. 72, ff. byråchef i Gen.-poststyr. 77, kamrer d. s. a., byråchef 78-08; ff. gen. postdirektör 96-02. Led. af post- o. telegr.-komm. af 89, dess ordf. 1900, ordf. i löne-regler-komm. 02; led. af kyrkomötet 10, v. ordf. i Sv. kyrkans miss.-styr., ordf. i Sv. diakonistillsk.

ALBERT KOERSNER. F. 72, stud. 90, norr.-ex. 94, e. o. not. i Sv. höfr. s. a. nat.-ekon. o. jurid. studier v. Ups. univ. 94-97; adv. i Stockh. fr. 89; professor i rättskunskap v. Stockh. högsk. 11, hofaudför. 12. I dagarne utn. t. justitieråd.

IVAR TENGSTRAND. Stud. 83, jur. utr. kand. 91, tingsst.-gör. 91-94, e. o. och vice not. v. Stockh. rådstv. 95-1900. aman. i Civ.-dep. 96, ff. not. o. omb.-man i K. Jernv.-styr. 98, ord. 1900; byrådir. i riksförsäkr.-anst. 02, hvilken befatt. sedermera förändr. t. byråchef; försäkr.-råd 17. Sekr. i bangårdskomm. 01, i Statsjernv. organ.-komm. 06. Ordf. i styr. f. Sv. sten-kols a.-b. Carl Schlyter, led. af styr. f. Fastigh. a.-b. Exceisior o. Lidlångö trat.-a.-b.

SWEN LAGERBERG. Stud. 83 höfr.-ex. 91, rådmann i Lidköp. 01, borg-mäst. i Nora sdn 03 inspekt. f. samskolan sdn 10, led. af kyrko- o. skol-råd, ordf. i helsev.-, byggv.-, tax.-nmd.; i styr. f. l. tekn. yrkesskola. i stads-neds lifsmed.-styr. Landstingsman 04-08, 12-16, 18.

EDVARD LILJENCANTZ. Ulltn. v. Söderm. reg. 72, reg.-int 80, föltint. 2a gr. 95, 1a gr. 05, öfv.-lltn v. Int.-kåren 14, öfverste i an 15, afsk. s. a.

CLAES FRIES. Ulltn. v. F. Lilgren.-reg. 75, reg. int. der 83, föltint. 2a gr. 95, 1a gr. 05; fördeln.-int. v. II arméfördeln 95-11, chef f. Arméns intend.-förråd i Stockh. 11-16; öfv.-lltn. 14, öfverste i an 16, afsk. s. a.

VILHELM LANNERSTIERN. Ulltn. v. Flott. 78, komm.-kapt. 2a gr. 1900, 1a gr. 03; led. af Marinöv. v. o. chef f. dess naut. afd. 12-15. Stadsfullm. i Djursholm sdn 15, led. af kyrkoråd.

GUSTAF LYSSANDER. Ängf.-o. sjökapt.-ex. 90, res.-ulltn. i Flott. 93, navig.-skoleförestånd.-ex. 95, befälh. å S. J. ångfärja "Malmö" 1900, res.-lltn. i Flott. 04, befälh. å S. J. ångfärja "Konung Gustaf V" 09. V. ordf. i Gas-o. vatt.-verksstyr. i Trelleborg sdn 13, led. af stadsfullm. sdn 15, led. af styr. f. samskolan sdn 17, led. af dir. f. sjömanshuset sdn 16. Ordf. i styr. f. Sv. laryngbefälslöfören södra krets, Malmö afd. sdn 07.

VOLRAT BRUSEWITZ. Stud. 68. På sin tid verkst. dir. i Göteborg. Bell-tel. a.-b. samt senare i Göteborg. bogser-a.-b. Led. af styr. f. Göteborg. o. Boh. läns sparb. sdn 01, v. ordf. sdn 11; telefoninsp. i Göteborg 88-93; ordf. i bev.-beredn. o. tax.-komm. samt medl. af präfn.-nmd. 92-02, led. af kyrko-fullm. 02-08, led. af styr. f. Göteborg. barnhus sdn 07.

JOHN CRAFOORD. U.-lltn. v. N. Skån. inf.-reg. 81, kapt. i an 01, v. reg. 02, i res. Led. af dir. f. Smål. m. fl. prov. hyp.-fören. 89-98, led. af styr. f. Skån. e. banks afd.-kont. i Lund 03, kont.-chef der 06, led. af dir. f. Skån. kred. a.-b. afd.-kontor i Lund 10; kontorschef. Stadsfullm. o. led. af beredn.-utsk. sdn 06. Led. af styr. f. Sv. möbelf. a.-b. 18, ordf. i styr. f. System-a.-b. i Lund 19. V. verkst. dir. f. Lund-Trelleborg. jernv.-a.-b.

ALFRED HAMNQVIST. Stud. 79, öfv.-svol. v. Bonussl. reg. 78-81, u.-off. skola å Karlsborg 80-81, öfverg. t. affärsverksamhet; inneh. firma i eget namn i Stockholm. Bat.-chef landst.-fören. Led. af Sv. landst.-fören. centralförb. öfverstyr. sdn 16, af centralförb. verkst. utsk. sdn 12, af styr. f. Stockh. landst. förb. sdn 08, i dess verkst. utsk. 08-12, v. ordf.; led. af styr. f. Stockh. landst. kamr. sdn 16, led. af styr. f. Förb. i fysisk fostran (skattm.) 13-18.

CARL NISSER. Stud. 97. Stud. skogsvård i utl.; mångårig styr.-led. samt en af huvuddeleg. i Klosters a.-b. om hvarts utveckelt han inlagt stor för-ntjen. Sköter s. n. 06 sina egend. i Södermanl. Mångårig ordf. i komm.-sl. o. tax.-nmd.

IDA VON SCHULZENHEIM. Elev v. Konstakad. 78-84, stud. i Paris 88; erh. ett flertal utmärkelser, bl. a. ment. hon. å Parisersal. 92. Ordf. i den på hennes initiativ tillkomna Fören. Sv. konstnärinor.

CARL JSTERMAN. Utg. fr. Tekn. skolan i Stockholm 75, anst. i lekt. Sandahls ark. byrå t. 83, genomg. derefter under 3 år akad. i Wien. Sdn 89 priv. arkitekt i Stockholm; — Har på sin tid tilldelats ett flertal utmärkelser v. arkit. tällingar, bl. a. guldmed. å Parisersalongen f. studie-projekt t. operabyggnad.

ALFRED BERGSTROM. Elev v. Konstakad. 87-91, stud. i Frankrike 94-95, ex. lär. v. Konstakad. 98-01. Prof. i landskapsmåln. v. Konst-ögskolan sedan 10; led. af Konstakad. 1900, ordf. i Sv. konstnär-fören. 11-12. Landskapsmålar, akvarellist, etsare. Repres. å Nat.-museum.

VICTOR FAGERSTRÖM. Elev v. Tekn. högsk. 89-93, v. Konstakad. 93 96; prakt. å Nord. mus. ritkontor samt v. Dram. teaterbygn. samt senare v. Strängnäs domkyrkas rest. Lär. v. Tekn. högsk. 96-01. Har utv. ritn. t. ett flertal större byggnader, bl. a. Ulricehamns sanat. bygn.

JOHN LAGERGRÉN. Efter afslut. skolestud. anst. h. däv. a.-b. D. Carnegie & Co i Göteborg; sdn 07 v. bolagets uppdeln. kamr. v. Sv. sockerfabr. a.-b. Göteborgskontor. Mångårig led. af öfverstyr. f. sällskap. W.6 stamlöge.

PER GUSTAF ARELL. Kamrer i Helsingl. e. banks afd. kont. i Hudiksvall sdn 98. Ordf. i bygn.-nmd. kronoomb. i tax.-nmd. led. af teaterstyr.

BROR ORTENG. Utg. fr. Tekn. högsk. 83, 04, anst. v. grufvor i Sverige o. på Kuba samt företagit grundundersök. f. svenskt konjertium i Serbien; upptagit undersök. o. startat driften v. Mossgrufvorna; sdn 05 konsult. grufing i Stockholm.

HENRIK STJERNSPETZ †. Ulltn. v. Jönk. reg. 52, transp. t. Topogr.-kåren 61, kapt. der 67, stabchef v. 5 mil. distr. 72-75, maj. v. Gen.-staben 73. Disp. f. Rock iammor o. Storbö bruk 79, ordf. i styr. f. Guldsmeds-hytte-a.-b., disp. f. Ulfshytte bruk 87-93, ordf. i styr. sistn. år. Led. af Riksd. F. K. 79-87, af A. K. 88-93.

SVEN NILSSON †. Stud. 63, fil. kand. 68. På sin tid öfverlär. v. Maria folksk. o. senare v. St. Nikolai t. 07.

AXEL FALK †. Stud. 73, fil. lic. 85, adj. v. h. allm. lärov. i Upsala 89, ff. rektor v. I. allm. lärov. i Norrtelje 96-07, v. Södertelje samsk. sedan sistn. år.

JOHN INGVARSON †. Började sin bana såsom arbetare, blef tidn.-man 06, medred. af Blek. Folkblad, red. af Nya Samhället 16; led. af Soc.-dem. partistyr., led. af olika styr. inom nykterh. samlanslutn. Led. af Riksd. A. K. sdn 12; led. statsutsk.

EDVARD BOHNSTEDT †. Stud. 61, efter några års univ. studier disp. f. egend. Rinkesta o. senare dess ägare. Hofjägm. 78, förste höfjägm. 12. Led. af Riksd. F. K. 03-11; statsrev. 10-11.

THORILD WULFF †. Under många år chef f. firman Wilsons i Göteborg sped. afd. På sin tid kyrkofullm., led. af styr. f. vård af skrofväsa barn. Fader t. den nyiligen omkomne forskningsresanden Thorild W.

SUNE ZETTERVALL †. Afg. ex. fr. Tekn. högsk. v. 89, bitr. ing. h. chefn. f. Mell. V. o. V. bygn. distr. 89-92, v. Stat. järnv. bygn. i Öfre Norrl. 92; inneh. egen ing. byrå 95-96, kont. chef v. Forssa i Finland 96-99, huvuddeläg. i o. verkst. dir. f. Handöls täljstens o. vatt. kärva a.-b. 1900.

HENNING WAHLSTRÖM †. Utex. fr. Tekn. högsk. 05, intr. 06 i Jung-nerbol; senare ären chef f. dess kem. fabr. i Filserud.

ERNST EK †. Afg.-ex. fr. Tekn. högsk. 77, konstr. v. Munktells mek. verkst. t. 81, förest. f. Gjut-bol. verkst. i Landskrona 81-82, f. Wiklunds mek. verkst. i Stockh. 82-90; efter några års verksamhet som ing. v. Sv. centrifug.-a.-b. verkst. dir. f. Billmans fabr. o. hand.-a.-b. sdn 98. På sin id. ordf. i styr. f. Sv. uppfinnarefören. samt aktiv medl. af Centr.-arbets-ölv.-förb.

AXEL WIDELL †. Utex. fr. Chalmers tekn. läroanst. 85, prakt. i Engl. Frankr. o. Amerika v. vapen- o. kanonverkst. t. 94; ing. v. Petr.-kötet Rex 95-97; öfvering. v. Mell. o. N. Sveriges ångpannefören. sdn 97.

LAURA NETZEL †. Stud. 94; fattigvårdsdirektör i Ad. Fredr. förs. fat-tigv.-styr. Styr.-led. i Fören. f. väljörenh. ordn. led. af Stockh.-dyrtids-komm., kortcentralför. i Stockh. tuberk.-byrå, led. af stadens lifsmed.-nmd., Stockh. folkskoledir. Led. af Stockh. stadsfullm. 17.

HVITA VÄGGAR.

Fortis. fr. sid. 247.

Hon visste, att detta stora eftersökta rum snart skulle kunna lämnas åt en ny patient.

— Nej, jag har det bra. Tack syster.

— För all del. Och syster log litet generad, ty hon tyckte, att hon just icke förtjnat mer än ett pliktack. Så tillade hon: — Kanske jag skulle flytta från skärmen?

Den sjuka spratt till.

— Skärmen — hm... Jaså. Är det så nära?

— Nej, det är inte därför, men fröken har beklagat sig öfver den hvita väggen inbland.

— Ja, lilla syster. Och låt mig ge er ett råd. Akta er, barn, för att inte få annat utaf lifvet än en naken vägg.

Syster trodde, att sömmedlet hade omtöcknat den sjuka, men när denna sträckte ett par magra och fuktiga händer emot henne, närmade hon sig och lade sina fasta, friska fingrar om dem.

Då log den sjuka på nytt.

— Kära barn; håll famnen öppen, mumlade hon, så att lyckan hinner in i tid. Gå nu till någon som — är — ensammare — än jag.

Syster förstod icke, hvarför allt blifvit så förändradt omkring den gamla kärva fröken, men oemotståndligt böjde hon sig ned och kysste den färade pannan under det järngra håret.

— Sof godt, hviskade hon.

MOT FREDEN.

Fortis. fr. sid. 251.

utomordentligt kritiska. För några dagar sedan afskade preussiska regeringen Berlins polispresident Eichhorn, hvilken beskyllts för att stå i bolschevikernas sold och för att till förmån för Spartacuspartiet motarbete regeringen i dess sträfvn att upprätthålla lugn och ordning. Åtgärden väckte en storm af förbittring hos båda ytterlighetspartierna, de oafhångiga socialisterna och Spartacusgruppen, samt föranledde dem tillgemensamt aktion mot riksregeringen, hvilken vid den nya anstormningen visade samma ödesdigra svaghet som tidigare kännetecknat dess uppträdande. Sedan den 6 jan. rasa i Berlin våldsamma strider mellan upp-roriska och regeringstroga, militär och civila å båda sidor. Det har kämpats med ursinnigt raseri och växlande lycka om de ofientliga byggnaderna och järn-vägsstationerna, hvilka gått ur hand i hand. Liebknecht, Spartacuspartiets ledare, har infört proletarietets diktatur och utropat sig själf till den nya bolschevikiska statens president. Inför faran af den anryckande röda terrorn har den tyska riksrege-lingen tvingats att öfvergifva sin vacklande och obeslutsamma hållning. Belägringstillstånd har proklamerats i Berlin och regeringstroga trupper hafva tillkallats från olika delar af landet. Enligt i präss-läggningsögonblicket från Berlin ingångna telegrafiska meddelanden kan den tyska riksregeringen nu anses stå som segrare i den stora krafftämningen med ytter-lighetspartierna.

Även i England har under de senaste dagarne en stark oro gifvit sig tillkänna i samband med den på-började demobiliseringen. Myteri her sålunda ut-brutit bland hempermitterade soldater, när de vid permissionstidens slut återkallats under ianorna. Med växande styrka framföres af de engelska soldaterna kravet på ett snabbt fredsslut och en omedelbart därefter följande allmän demobilisering.

Hjalmar Bergmans komedi "Ett experiment" hade den 8 jan. sin urpremiär på Intima Teatern i Stockholm. Pjäsen, hvilken i fråga om själva upprättningen kännetecknas af en viss fantastisk överklighet, fånglar dock oemotståndligt genom sin originalitet, sin mästerliga människogestaltning, sin gnistrande kvickhet med udd åt allt och alla. Den krävande hufvudrollen, proletären hvilken af vetenskapsmannen i studiesyfte för ett ögonblick lyftes upp till rikedomens höjder, fick genom Lars Hanson en mot rollens innebörd svarande genial tolkning. Ett framstående spel presterades jämväl af innehafvarne af öfriga hufvudroller, Einar Fröberg och Karin Molander.

Nedanstående bild:
"GEISHAN" ÅTERUPPTAGEN PÅ OSCARSTEATERN.
Fröken Gudrun Folmer Hansen (O Mimosa-San) och herr Adolf Niska (Fairfax).

Oscarsteatern har från måndagen den 30 december åter upptagit Sidney Jones "Geishan" med, undantagandes Axel Ringvall som Markis Immari, helt och hållet ny rollbeaktning. Såsom den lilla geishan O Mimosa-San, fru Rosa Grünbergs förra glansroll, gjorde Gudrun Folmer-Hansen stor och välförtjänt lycka och likaså herr Adolf Niskas sångligt otadliga Reginal Fairfax. Med detta program torde Oscarsteatern äntligen fått, hvad den förut under hela säsongen saknat, en verkligt framgångsrik premiär och det är antagligt att herr Ringvall, som förut spelat Markis Immari's roll 460 gånger, denna repris kommer att få vara med om den 500:de föreställningen.

PREMIÄR Å HJALMAR BERGMANS MÄRKLIGA KOMEDI "ETT EXPERIMENT" Å INTIMA TEATERN. Fru Karin Molander och herr Lars Hanson. — Foto, Almqvist & Prentiss, Stockholm.
HERR LARS HANSON som proletärynglingen i "Ett experiment".

INNEHÅLL: Föl. d:r Joseph Guinhard (biografi och hellsportsporträtt). — Kanslirådet I. A. Lyttkens. — Wilson i London. — Expresident Roosevelt †. — Inbördeskriget i Berlin. — Polskt våldshäregement i Posen. — Malmö Handelsgymnasiums nybyggnad. — Porträtt till dagskrönikan. — Teaterpremiärer. — Mot freden. — Veckans porträttgalleri. — "Hvita väggar", novell af Elisabeth Kuylenstierna Wenster.

Foto, Almqvist & Prentiss, Stockholm.

Kische: Benzt Stillersparre

Ejtertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utn angifvande af i "an förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historier gäller ovlthortit förbud.